

PADOT MURTAVA KOTI- JA KUTUPAIKKA

An aerial photograph of a river valley. A river flows from the top center towards the bottom right. A concrete dam is visible in the middle of the river. To the right of the dam, there is a small brown building. Further up the river, there is a white truss bridge. The surrounding area is mostly forested with green trees. There are some buildings and a road on the right side of the image. The sky is not visible.

Yhteistyöllä patojen purkua

Rautjärvi rajalla ja sillä Simpele

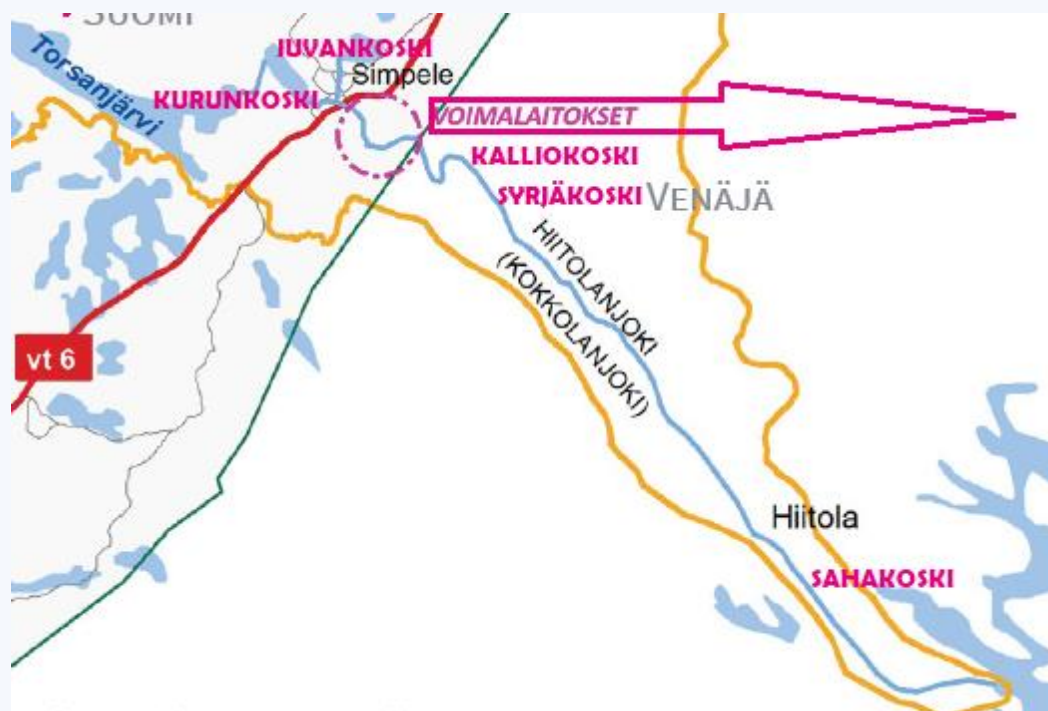
- Rautjärvi on 3.200 asukkaan viiden valtakunnanrajan kunta
- Kunnan alue on jakautunut 309 vuotta kahteen valtakuntaan ja 383 v., jos huomioon otetaan Venäjän puolelle 1944 jääneet alueet
- Kuntaliitos 1973 yli ”valtakunnanrajan”
- Hiitolanjoki (myös Kokkolanjoki) vaurastumisen lähteenä
- Suurin työnantaja Metsä Board Oyj:n Simpeleen kartonkitehdas

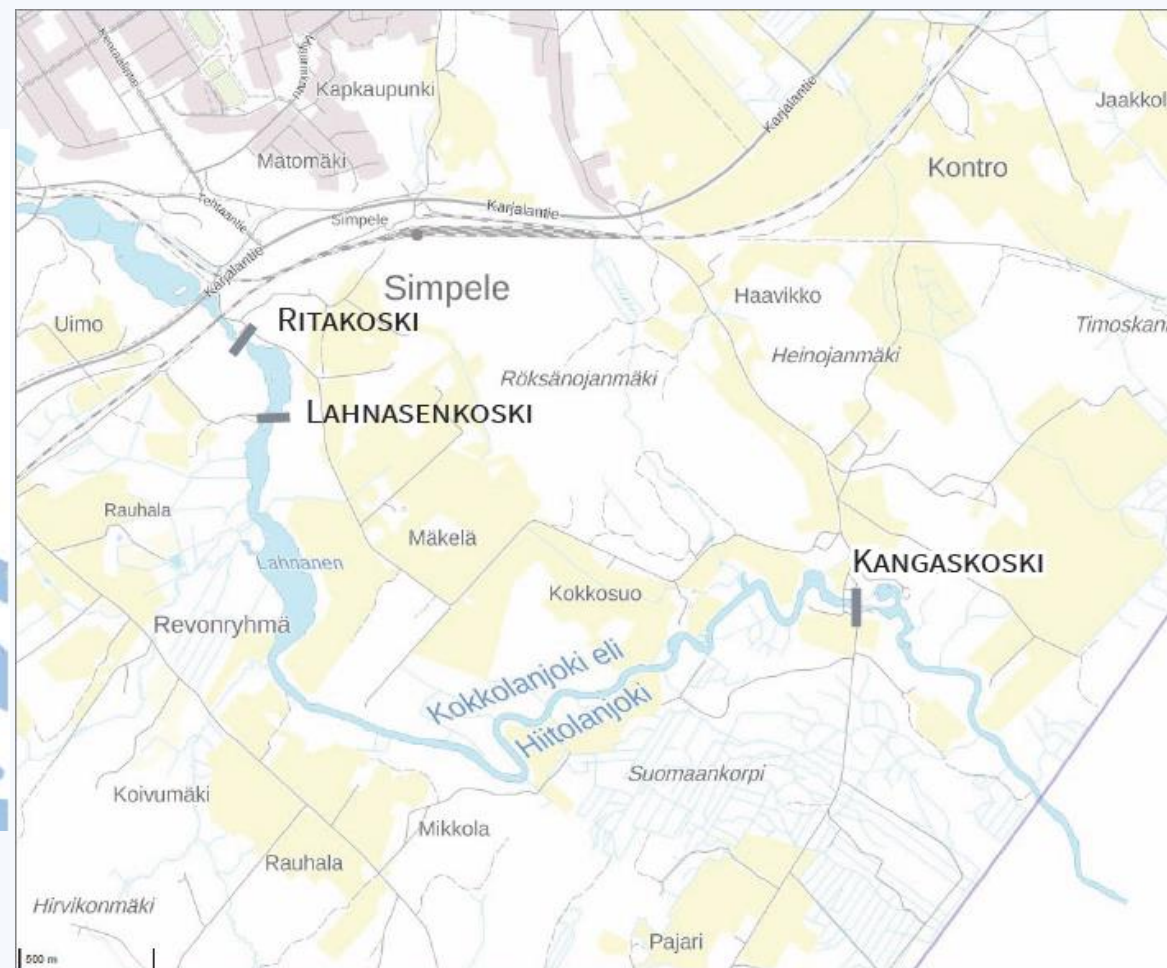
Hiitolanjoen teollisuushistoria ja nousuesteet

- Hiitolanjoen viiden kosken voiman myötä Yhtyneet Paperitehtaat synnytti kartonki- ja paperiteollisuuden Simpeleelle 1920 lukien
 - Juvankoski; Ab Simpele voimalaitos 1905, Metsä Board Oyj kartonkitehdas, Simpelejärven voimalaitoksen purku ja säännöstelypato 2021
 - Ritakoski; Yhtyneet Paperitehtaat voimalaitos 1921 puretaan 2023
 - Lahnaskoski; Ab Simpele voimalaitos 1911 purettu 2022
 - Kangaskoski; Kangaskoski Ab hiomo 1901, voimalaitos 1925 purettu 2021
 - Syrjäkoski, Yhtyneet Paperitehtaan voimalaitos 1924 jäi Venäjän puolelle ja poistui käytöstä sodan jälkeen
- Muita voimalaitoskoskia jotka ovat tuhoutuneet jatkosodan aikana ja jääneet Venäjän puolelle
 - Kalliokoski; Koitsansalon Sähkö Oy (myöh. Parikkalan Valo Oy) 1919
 - Sahakoski; Sahakosken Sähkömylly Oy Hiitola 1921
- Torsanjoen Kurunkosken voimalaitos n. 1950; neuvottelut käynnissä

Hiitolanjoen voimalaitokset

Karttapohja Etelä-Karjalan liitto, Maanmittauslaitos

Hiitolanjoen merkitys

- Ainoa Laatokkaan Suomesta vapaasti virtaava joki
- Suomen tärkein (ainoa) luontaisesti lisääntyvän järvilohen kanta
- Ainutlaatuinen luonto- ja teollisuushistoriakohde
- Merkittävin ekologinen käytävä Laatokan ja Saimaan välillä

Kuva Sina Eurén

Kuva Sina Eurén

Rautjärven kunnan tavoitteet

- Rakentaa Hiitolanjoesta kiinnostava kalastus-, luonto- ja teollisuushistoriallinen matkailukohte.
- Hyvä virkistysalue paikkakuntalaisille.
- Yhdistää Hiitolanjoki muihin liikunta- ja retkeilykohteisiin.
- Nostaa esille raja-alueen eritysteemat
 - Rajavedet
 - Sotahistoria
- Turvata metsäteollisuuden säilyminen paikkakunnalla

Työtä on tehty

- Laatokan lohen ja taimenen palauttamistyö aloitettiin 1990 –luvun lopulla
- Rautjärven kunnanvaltuusto otti asian strategiseksi tavoitteeksi 1999
- Koskien vapauttamista edistettiin useissa eri hankkeissa on mm.
 - Saatiin purettua nousuesteet (Rydöt ja raamattuverkot) Venäjän puolelta
 - Rakennettiin retkeilypolkuverostoa
 - Kunnostettiin Lahnasen vanha voimalaitosrakennus (ja allas)
 - Kunnostettiin kutemisalueita
- Kalatalousvelvoite saatiin muutettua kalatievelvoitteeksi
- Kunta ja Etelä-Karjalan Virkistysaluesäätiö ostivat rantakiinteistöjä
 - Rakennettiin retkeilypolut ja laavut
 - Entisestä rajavartioasemasta B&B Hiitolanjoki
 - Lahnasen luhtiin perustettiin luonnonsuojelualue

Kuva Hanna Ollikainen

Välillä on riideltä mm.

- Voimalaitosten etuosto-oikeudesta
- Retkeilyverkoston toteuttamisesta
- Kangaskosken museoinnista
- Kalatalousvelvoitteen muutoksesta
- Koskivoiman käyttöoikeudesta
- Käyttöoikeuskorvauksista
- Kalastusrajoituksista

Kuva Hanna Ollikainen

Ensin neuvoteltiin voimalaitosten lunastuksesta

- Kunta epäonnistui lunastuksessa vuonna 1999 ja UPM myi voimat Hiitolanjoen Voima Oy:lle
- Kunta pyrki aktiivisesti hankkimaan Kangaskosken voimalaitoksen haltuunsa 2000-luvun alkuvuosina
- Kun kauppa ei toteutunut, haettiin rakennussuojelulain mukainen suojelu kaikille voimalaitoksille ja saatiin estettyä Kangaskosken voimalaitoskoneiston saneeraus
- Uudelleen neuvottelut avattiin, kun kalatievelvoite vahvistettiin KHO:ssa
- Rautjärven kunnan neuvottelukumppaneina olivat Etelä-Karjalan liitto ja Kaakkois-Suomen ELY –keskus
- Etelä-Karjalan virkistysalueääitiö tuli mukaan ostajaksi, koska sen kautta oli helpointa kanavoida rahoitusta eri lähteistä

Kuva Hanna Ollikainen

Sitten onnistuttiin

Kalatievelvoitteen jälkeen AVI antoi rakentamisvelvoitteen ja Vaasan hallinto-oikeuden ratkaisun jälkeen

- Vantaa Energia Oy päätti myydä Vantaan kaupungin omistajaohjauksen perusteella Lahnasekosken voimalaitoksen käytännössä maapohjan hinnalla 2016
- Omistajaksi tuli Etelä-Karjalan Virkistysaluesäätiö

KHOn tuomion jälkeen

- Omistajat päätyivät myymään Hiitolanjoen Voima Oy:n Etelä-Karjalan Virkistysaluesäätiölle 2019

EKVAS otti vastuun hankkeen toteuttamisesta ja kaikki kosket päätettiin ennallistaa pohjapadolla.

Tulossa...

- Ritakosken ennallistus 2023
- Kurunkosken nousuesteiden poistaminen
- Kangaskosken retkeilyalue ja teollisuushistoriallinen museo
- Voimalaitosalueiden sekä retkeilyreittien kehittäminen ja yhdistäminen
- LUKEn poikkitieteellinen tutkimusraportti

RivTimes CBC

Kangaskosken patojen purku ja museon suunnittelu; Etelä-Karjalan virkistysalueesäitiö

- 397.000 €

Matkailun kehittämisen yleissuunnitelma (Master Plan) Hiitolanjoen ja Parikkalan kansainvälisen rajanylityspaikan vaikutusalueelle; Rautjärven kunta

- 100.000 €
- Yritystoiminnan kehittäminen
- Alueen matkailupalvelujen kasvattaminen

Puolet hankealueesta ja markkinoista katosi 24.2.2022, mutta Laatokan lohi noussee.

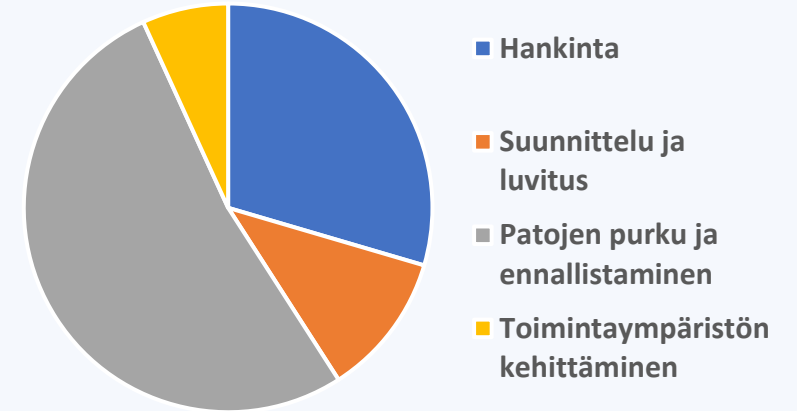

Kustannusten ja rahoituksen jakaantuminen

Kustannukset

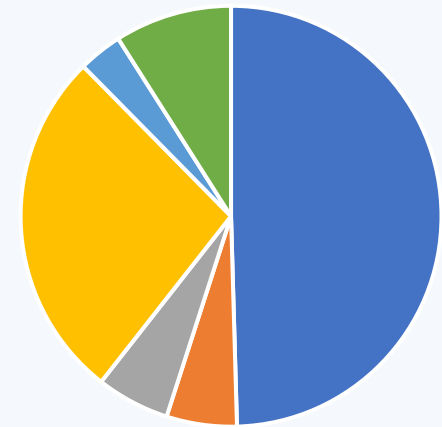
4,4 M€

Rahoituslähteet

4,4 M€

- MMM ja Nousuohjelma
- CBC
- Kuntarahoitus
- Yritykset ja säätiöt
- Yksityisrahoitus
- EKVAS ja muu rahoitus

Keskeiset toimijat

Aikajärjestyksessä

- Laatokan Karjalan luonnonystävät
- Kaakkois-Suomen ympäristökeskus
- Rautjärven kunta
- Etelä-Karjalan Virkistysaluesäätiö
- Kaakkois-Suomen ELY-keskus
- Etelä-Karjalan liitto
- WWF
- Jasper Pääkkönen

Virtavesiluonto palautuu nopeasti

- Lahnasenkosken alapuolinen kasvisto on lähtenyt muuntumaan
- Hyönteisten määrä on jo kasvanut
- Lohet pyrkivät nousuun jo rakennusaikana väliaikaisen padon läpi
- Lohen kutu onnistui ennätysellisesti heti ensimmäisenä vuonna
- Luke ja WWF tekevät seuranta tutkimusta

Kiitos kaikille Hiitolanjoen
hankkeeseen osallistuneille ja
virtavesien ystäville !

Harri Anttila, kunnanjohtaja

harri.anttila@rautjarvi.fi

+358 400 559 034

www.rautjarvi.fi